

117741

Professor dr.med.Ingar O.Skalpe
Rikshospitalet,Oslo.

Kjære Ingar Skalpe.

I forbindelse med en 3 ukers debatt i Aftenposten hvor Du er deltager, tillater jeg meg å oversende noen tanker jeg har gjort meg om luft-encephalografi utført på fanger ved Rikshospitalet i perioden 1945-1947:

"Fascismen i oss alle" kan komme frem i vårt forhold til fanger eller til en tapende part. Derfor trenger fangevoktere og soldater opplæring og å stå under streng disiplin.Også vi medisinerere kan under gitte betingelser opptre klanderverdig i vårt forhold til pasientundersøkelser.

Du, som har hatt deler av din neuroradiologiske utdannelse hos overlege Per Amundsen og som har samarbeidet med prof.dr. med.Kristian Kristiansen, kan vel knapt forestille deg at innarbeidede rutiner i neuroradiologiske pasient-undersøkelser fravikes. Og likevel ser jeg av Aftenposten 6.11.92 at Du har stilt spørsmål om hvorledes en vel-etablert rutinemetode som luft-encephalografi ble utført i 1945. Av prof.Kristiansen fikk Du vite " at man på den tiden var langt mer forsiktig med bruk av luft enn hva vi senere fant nødvendig.Pasientene hadde derfor mindre besvær enn det vi utsatte våre pasienter for helt til midten av 70-tallet."

Radiologene utførte vel derfor u.s. på inneliggende pasienter med 2 timers sengeleie i neuroradiologisk avd. før overflytting til sengeleie i henvisende avd.(alt dette for å sikre seg mot bivirkning utløst av aktivitet og anstrengelser kort tid etter u.s.).

Denne utmerkede rutine-procedyre ble fraveket ved poliklinisk undersøkelse av fanger så sent som i 1947.Bevepnede vakter tilstede i undersøkelsesrummet, og disse tok ikke hensyn til legenes ønske om at pasientene skulle ligge etter avsluttet u.s..Isteden ble fangene kjørt omkring i byen i en personbil i utføring av angivelig nødvendige ærend. Deretter ble pasientene tvunget til å gå trapper(etter løgnaktig påstand om at heisen på Ilebu var i ustand (Dokumentasjon kan fremskaffes fra H.S. f.19.7.22,bosatt i Sverige).

Det hadde vært en i ettertid uforklarlig "epidemi" av spinalpunksjoner på Ilebu,delvis utført på gangen av medfanger. Fangene klaget deretter over hodepine.På et tidspunkt lå 6 spinalpunkterte på sykestuen,og minst 2 av disse ble sendt til poliklinisk luft-encephalografi på Rikshospitalet (antagelig til en nyopprettet neuroradiologisk avdeling).

Og så tilbake til den aktuelle debatt:

Professor dr. philos.Hans Fredrik Dahl har i 1991 og 1992 prestert det kunststykke å utgi en Quisling-biografi , og her i Norge hvor så mange av oss fortsatt står i våre skyttergraver eller bak barrikader. Utgivelsen hadde vel ikke vært mulig hvis ikke forfatteren i skrift og foredrag fra 1969 hadde bekjempet "fascismen" i alle dens avskygninger. ~~i skrift som i foredrag.~~

I VIDKUN QUISLING EN FØRER FOR FALL s.615-618 stiller forfatteren spørsmål til indikasjon og utførelse av neuroradiologiske u.s.på fangen V.Q. ved Neurologisk Avd., Rikshospitalet, alt ledet av prof. dr.med.Georg Monrad-Krohn (etter avsluttet rettsmøte lørdag 25.8.45, og innenfor en tidsramme av ca.48 timer). NTB sendte ifølge forfatteren helt feilaktig ut en melding om at Q. ble ført til Rikshospitalet fordi " han følte seg litt uvel".

Etter grundige neurologiske og neuroradiologiske u.s.(inklusive angiografi og luft-encephalografi) utført med bevepnete vakter tilstede , og avsluttet med trappegang i vinkeltrappen i fangetårnet på Akershus, hadde Q. en så svekket almentilstand mandag 27.8.at dr.Jon Leikvam ikke fant det tilrådelig å fremstille Q. i retten de påfølgende 3 dager.

Jeg ønsker ikke å betvile de motiver som prof.Monrad-Krohn hadde for sin undersøkelse av Quisling. Men jeg tillater meg å hevde at han sviktet som overordnet ansvarlig sjef ved ikke å forlenge oppholdet i avdlingen med et par dager.Han har nok forutsett at luft-encephalografien ville kunne gi pasienten bivirkninger.Innenfor den korte tidsramme han selv har godkjent,ble vel derfor luft-encephalografien utført søndag 26.8.,og antagelig i den beste hensikt. Men det ble et anstrengende 24-timers program for fangen som hadde fått diagnosen polyneurit.

Jeg ber om unnskyldning for at undertegnede amatør-lege skriver dette. Og så ville jeg vel at Du skulle få vite hva som foregikk i 1947,og hvor gode kolleger var involvert. Kunne det samme ha hendt meg i en vanskelig situasjon som lege?

Trenger hver generasjon av nordmenn en overlege Scharfenberg? Vi kunne sannelig trengt ham i denne debatt!

Scharfenberg   Solschenizyn   Hans Fredrik Dahl

Med vennlig hilsen

Karl F.Nakken
dr.med.

Kopi:

Prof.dr.philos.Hans Fredrik Dahl
Prof.dr.med.Arne Evensen
Prof.dr.med.Kristian Kristiansen